

Diakoni+Unga svenskar+Barcelona= en utmaning för den svenska utlandskyrkans diakonala självförståelse

Charlotte Engel

Genomförd på uppdrag av Svenska kyrkan i Utlandet
Uppsala, augusti 2011

Förord

Redan på Arlanda fick jag en första glimt av staden Barcelona. På golvet bredvid mig satt två tonårsflickor, kanske 16, kanske 17 år. I sina kortkorta avklippta jeans, små linnen och Converse sneakers pratade flickorna om sina mammors reaktioner på deras beslut att resa till Barcelona.

”Var din mamma orolig när du stack?”

”Nej, hon var inte ett dugg orolig. Att jag sticker till Barca tio dagar var helt ok. Hon oroar sig mest för att Elin och jag ska tågluffa i juli. Var din mamma orolig?”

”Neej, inte särskilt...”

Även om flickorna själva säkert hade lite mer resfeber än de ville erkänna för varandra, gav de mig en första aning av något som skulle förstärkas under mina dagar i Barcelona. Staden med stranden, butikerna, nattklubbarna och La Rambla är som gjord för alla de unga som av olika skäl dras dit. Men inte bara på grund av de möjligheter staden erbjuder för den som vill festa och shoppa, studera eller arbeta, utan också för möjligheten att göra allt detta i en förvånansvärt trygg stor stad. ”Their biggest problem is that they are young” sa Manuel på Kabul, ett av stadens youth hostel.

Svenska kyrkans diakonala uppdrag omfattar inte bara oss svenskar här hemma. Det omfattar även de svenskar som bor eller befinner sig utomlands. Svenska kyrkan vill finnas till hands, inte minst för unga svenskar som flickorna här ovan, om nu resan eller livet borta trots allt blir tungt och svårt. Följande rapport har tillkommit på uppdrag av Svenska kyrkan i utlandet. Syftet med rapporten är att i någon mån belysa om och i sådana fall vilken roll kyrkan skulle kunna spela för de allt fler unga svenskar som av olika skäl söker sig till Barcelona. En slutsats av rapporten är att den stora utmaningen kanske inte är vad kyrkan kan erbjuda de unga – utan vad de unga erbjuder kyrkan, ett erbjudande om ökad självinsikt. Att möta unga i utlandet är också att möta och utmana den egna diakonala självförståelsen. Svenska kyrkan kan ha en spännande utlandsresa framför sig.

Uppsala den 29 augusti 2011

Charlotte Engel

Innehåll

Förord	1
Kort kort intro	3
Syfte och tillvägagångssätt	4
Svenska besökare i Barcelona	5
Studenter i Barcelona	8
Att bo och arbeta i Barcelona	12
Den svenska kolonin i Barcelona	16
Sveriges Generalkonsulat i Barcelona	18
Diakoni - Unga svenskar – Utomlands Sammanfattning och slutord	22
Vad skulle Svenska kyrkan kunna erbjuda svenskarna i Barcelona?	23
Den traditionella utlandsförsamlingen har ingen roll att spela i Barcelona	24
Med kyrkan på fickan. Ett diakonalt projekt i praktiken	24
Slutord. Utlandskyrkans diakonala självförståelse – utgångspunkt för utveckling och nysatsningar	25
Kontakter	27
	28

Kort kort intro

År 1986 inträdde Spanien i EU och 1992 blev staden Barcelona utsedd att stå som värd för sommarolympiaden. Dessa två händelser sägs ha bidragit till att ge den ”förr så gråa och smutsiga Barcelona med sin stinkande industrihamn en vitamininjektion” som omvandlade Barcelona till en av Europas intressantaste storstäder och banade väg för en tilltagande ström av turister.

EU:s frihandelsavtal och olympiaden ledde till ett avsevärt ekonomiskt uppsving för Barcelona och Katalonien. I Spanien finns 17 autonoma regioner som har relativt omfattande självstyre med varierande innehåll. Regionerna har sina egna direktvalda parlament och regeringar med regeringschef, liksom egen administration och högsta domstol. Regionen Katalonien är indelad i fyra provinser; Barcelona, Tarragona, Girona och Lleida. Av regionens 7.5 miljoner invånare bor drygt 73 procent i provinsen Barcelona, och 22 procent i regionhuvudstaden Barcelona. Staden har idag drygt 1.6 miljoner invånare.

Barcelona har mycket som lockar olika kategorier av besökare och National Geographic har nyligen fört in Barcelona på listan över världens tio främsta resmål. Staden har Europas största nätverk av shoppinggator, sammantaget 5 kilometer med 35 000 butiker. Stranden är nästan lika lång, 4,6 kilometer, och vid vissa partier av den ligger nattklubbarna och restaurangerna tätt. År 2002 fick Barcelona som den första icke-franska staden den internationella utmärkelsen Gourmet City, och idag har stadens restauranger sammantaget 21 stjärnor i Guide Michelin. Många av 1900-talets största konstnärer kom från Barcelona, bland andra Joan Miró och Salvador Dalí. Picasso tillbringade sina läroår i staden. Arkitekten Antoni Gaudí, föregångaren till el modernisme, den katalanska versionen av jugend, föddes i staden och ägnade 43 år av sitt liv åt att rita och bygga den mest kända av stadens byggnader, Sagrada Família. Barcelona har kallats för den europeiska modernista-rörelsens största utomhusmuseum. Nio av Gaudis byggnader finns på UNESCOs lista över världsarv och en del av dessa ligger mitt i centrum, bland andra Casa Milà och Casa Batlló. Det finns ytterligare 66 museum i Barcelona, Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA), Fundació Joan Miró, Fundació Antoni Tàpies, Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), La Pedrera-Fundació Caixa Catalunya och Museu Picasso för att nämna några. Barcelona har Europas största fotbollsarena, Camp Nou, och sägs dessutom vara en av världens bästa städer för skating och en av Europas bästa städer för den som är gay.

Olika guideböcker och informationssiter på nätet ger besökaren en bild av Barcelona som en stad som med tanke på sin storlek är en trygg stad att vistas i. Även om det är mycket vanligt med småbrott och turisterna varnas för ficktjuvar, är det ovanligt med allvarligare våldsbrott. Enligt en guidebok har de upprepningar som polisen genomförde i den centrala staden inför de olympiska spelen bidragit till att vissa områden ”är långt ifrån så farliga som de än gång var”.¹ När Barcelona Tourism Statistics 2010 lät besökare lista sina olika intryck av vistelsen i staden på en tiogradig skala, skattade de säkerheten som 6.9.

Barcelona har med en nästan överraskande snabbhet kommit att bli ett av svenskarnas populäraste turistmål. Inte minst har de unga hittat en stad som svarar upp mot många av deras önskemål; strandliv, shopping och nattliv på klubbar som Razmataz, Cat club och Opium, men också en stad som erbjuder

¹ Se exempelvis www.tripadvisor.uk, reseguider från Berlitz och Reseförlaget.

många möjligheter för den som vill bo där under kortare och längre tidsperioder, för att studera eller arbeta.

Syfte och tillvägagångssätt

På Svenska kyrkans hemsida besvaras frågan om varför kyrkan finns i utlandet;

Att vara kyrka för de svenskar som är bosatta eller bara tillfälligt vistas utomlands. Att vara en folkkyrka, som vill ta ansvar för medlemmar och andra som vistas i våra församlingar. Det ansvaret sträcker sig längre än Sveriges eller EU:s gränser. Att vara folkkyrka är också att vara med i det riktigt svåra, när krisen eller katastrofen drabbar. Därför är det viktigt att utlandskyrkan finns på plats för att ge stöd när allt går sönder under utlandsvistelsen eller när terror eller naturkatastrof drabbar. Men frågan varför går ännu djupare. Vi tror att alla behöver den tillit som Gudsmötet kan ge. Därför står alltid gudstjänsten i centrum, söndag som vardag. Med en inbjudan till mötet med Kristus i brödet och vinet, till psalmsången och samvaron med andra människor.

Svenska kyrkan har ett diakonalt uppdrag. Utifrån texten ovan är uppdraget för svenska kyrkan i utlandet att vara med i *det svåra* och erbjuda stöd *när krisen drabbar* eller *allt går sönder*. Syftet med den här rapporten är att bidra till att frågan om hur kyrkan kan uppfylla sitt diakonala uppdrag för de unga svenskar som bor eller vistas tillfälligt i Barcelona ska kunna besvaras. Rapporten bygger på samtal och intervjuer genomförda på plats i Barcelona under en majvecka våren 2011, och på viss tillgänglig statistik. Syftet med rapporten är inte att ge någon total genomlysning av situationen för unga svenskar i Barcelona. Mot bakgrund av de sammantaget tre veckor jag har haft till mitt förfogande, är syftet snarare att skapa ett diskussionsunderlag genom att något belysa det svåra unga svenskar löper risk att hamna i men också om, och i sådana fall på vilket sätt Svenska kyrkan skulle kunna erbjuda dem stöd. Rapporten har inte som given utgångspunkt att Svenska kyrkan bör finnas på plats i Barcelona.

Svenska besökare i Barcelona

När man besöker Barcelona är inslaget av turister, åtminstone i de centrala delarna, minst sagt överväldigande. Antalet besökare i staden har också ökat markant under de senaste decennierna. 1990 var antalet 1.8 miljoner. Tjugo år senare var de drygt 7 miljoner. Sedan 1989 har staden presenterat en årlig statistik över sina besökare. Den visar bland annat att syftet med besöken har förändrats sedan 1989. Andelen semesterfirare ökade från 23 till 50 procent, och 2010 var antalet 3, 6 miljoner. Andelen som besökte staden av arbetsrelaterade skäl minskade från 70 till 42 procent av de besökande, och 2010 var antalet cirka 3 miljoner. En del av dem som kom till Barcelona av arbetsrelaterade skäl år 2010 deltog i de drygt 2000 nationella och internationella kongresser och möten som genomfördes, med nästan 85 procent internationella deltagare. Statistiken visar vidare att den övervägande delen besökare i staden är män, cirka 60 procent. De flesta besökarna var i åldern 34 till 54 år, 62 procent. En fjärdedel av besökarna var i åldern 18 till 34 år (18-24 år 3.3 procent, 25 – 34 år 21.6 procent). Under 2010 var det totala antalet europeiska besökare (exklusive Italien, Frankrike, Tyskland och Storbritannien) 1,5 miljoner.²

Av de svenskar som besökte Spanien under andra kvartalet 2011, var drygt 96 procent turister. Huvudmotivet för 90 procent av dessa var semester, för drygt 5 procent arbete och/eller affärer och för 2 procent var motivet till besöket av familjekaraktär. Antalet svenska som valde att besöka Katalonien ökade från 181 100 år 2009 till 254 864 året därpå, en ökning med nästan 23 procent. Under andra kvartalet 2011 var Katalonien målet för en fjärdedel av dem som besökte Spanien, lite drygt 55 000 personer.³

Tyvär har det inte varit möjligt att få uppgifterna i den årliga statistiken för Barcelona med avseende på svenska besökare,⁴ men i en tidningsnotis våren 2011 refereras till uppgifter från Turistbyrån i Barcelona.⁵ Uppgifterna visade på en iögonenfallande ökning då 56 procent fler svenskar besökte staden 2010 jämfört med året innan, sammantaget 114 000. De spenderade 290 miljoner kronor, även det en ökning med 38 procent från föregående år. Barcelona sades nu ligga fyra på listan över de städer som lockar flest svenska turister, efter London, Paris och New York. Tillgängligheten är stor och det går 34 flyg per vecka från Sverige direkt till Barcelona. Under 1990-talet lanserade Vingresor weekendresor till populära storstäder, ett koncept som även andra resebolag exempelvis Airtours anammat. Vingresor uppger att intresset för weekendresor till Barcelona har ökat stadigt under 2000-talet. Med 1800 resande 2010 är Barcelona det tredje mest populära målet för dessa weekendresor.⁶ I några av mina intervjuer nämner man mångfalden av dessa ”billiga” turister, de som bara kommer och ”trillar runt” i Barcelona för att det finns billiga resor dit torsdag till söndag. En del ser det ökade intresset för Barcelona som en Zlatan-effekt, och även sedan Zlatan lämnat Barcelona anordnas speciella resor för de fotbollsintresserade. Även om matcherna på Camp Nou i Barcelona, Europas största fotbollsarena, rymmer nästan 100 000 åskådare, sägs det sällan vara bråk eller upplopp i samband med matcherna där. Stämningen beskrivs istället som ”lugn och festlig.” Det är betydligt lugnare att gå på fotboll i Barcelona än i Sverige, och det finns mycket lite av de problem

² Barcelona Tourism Statistics 2010

³ Uppgift från The Spanish Inbound Tourism Survey, Instituto de Estudios Turísticos

⁴ Förfrågan till Tourism de Barcelona besvarades inte, och den spanska turistbyrån/Spanska ambassaden kunde inte heller förse med mig de uppgifter jag frågade efter.

⁵ Svenska Dagbladet, maj 2011

⁶ Marknadschef Claes Pellvik, Ving/Thomas Cook

med huliganer som vi har i Sverige. De svenska fotbollsturisterna sägs framförallt vara arbetskamrater från samma företag eller familjer.⁷

Backpackpackers i Barcelona. Their only problem is that they are young

Många av de unga turisterna i Barcelona bor på något av stadens youth hostels. Kabul är ett favoritställe bland unga backpackers. Det är stort, 200 platser, öppet dygnet om och ligger på Placa Reial, ett av de populära torgen precis invid La Rambla. En del av de unga som vill stanna i Barcelona, kan jobba på Kabul mot att de får bo och äta gratis. Manuel från Libanon är chef sen nio år tillbaka. Han berättar att andelen svenska ungdomar är låg och att de han har mött generellt sett har betett sig bra. Under de senaste två tre åren har det kommit en ny grupp skandinaviska ungdomar till Kabul, skatere. Barcelona är med sina långa boulevarder och avsaknad av höga trottoarkanter en av världens bästa skatestad. Manuel beskriver skatarna som lågutbildade busar i 18 till 25 års åldern, "troublemakers" som är mot "systemet". Barcelona är ingen farlig stad, säger Manuel, även om klimatet blivit något tuffare än tidigare. Det sker få aggressiva rån med vapen eftersom skillnaden mellan straffsatsen för rån med eller utan vapen är stor. Det finns inga egentliga problem sammanfattar han, bortsett från att de unga är just unga vilket innebär att de utsätter sig själva för risker genom att dricka för mycket. De stora nattklubbarna dit de unga går är annars inga farliga ställen.

Cecilia arbetar på Downtown Paraiso Hostel. I likhet med Kabul har Paraiso öppet dygnet runt och ligger centralt, nära La Rambla i stadsdelen Raval. Precis som Manuel beskriver Cecilia de skandinaver som bott på Paraiso som lugna och snälla, och även hon säger att Barcelona är en trygg stad. De risker som unga människor utsätter sig för är samma risker som de utsätter sig för överallt, om de är ute ensamma och berusade, för sent och på fel ställen - i Barcelona framför allt stranden. Cecilia som är bofast i Barcelona sen lång tid tillbaka, berättar att tillgången till droger är stor. Men, säger hon, de som bor i staden köper aldrig något på gatan. Man odlar sin egen marijuana hemma...

Joel, 21 år, från Vallentuna har turistat i Barcelona under en vecka. Han har besökt flera av de stora nattklubbarna och han har förvånats över att det är så "lugnt" i jämförelse med Stockholm. Joel menar att det delvis kan bero på att klubbarna är öppna hela natten. Det blir aldrig samma ansamling av mer eller mindre berusade unga utanför klubbarna vid stängningsdags. I Barcelona kan man komma och gå under hela natten och det minskar risken för bråk, säger han.

Ett paradys för den som är gay

Barcelona har blivit känt som en, och kanske den, av Europas storstäder som har den mest välvilliga och inklusiva inställningen till homosexuella. Det finns en stor gaybefolkning i staden, framför allt bosatt i den centrala stadsdelen Eixample som i folkmun kallas Gaixample, och utbudet av gaybarer, butiker och nattklubbar är stort. Det organiseras en hel del gay-evenemang; Barcelona Pride, Circuit Festival, The International Film Festival Gay and Lesbian Barcelona för att nämna några. Enligt cheferna på ett av de telemarketingföretag jag besökte, finns det påtagligt många personer bland de unga skandinaver som arbetar där som är gay och som sökt arbete just för att få möjlighet att ta del av gaykulturen i Barcelona. Sedan PSOE, det spanska socialistpartiet, 2004 tog regeringsmakten från PP, det konservativa partiet har regeringen genomfört ett ambitiöst reformprogram på det sociala området. Många av dessa förändringar har utmanat traditionella värderingar. Införandet av samkönade äktenskap och adoptionsrätt för homosexuella är några av de frågor som tidvis skapat en livlig politisk debatt. Efter det senaste valet fick

⁷ Carlos Sarmiento, pressansvarig på Spanska Turistbyrån i Stockholm, Daniel Selling, VD One Contact Multipartners,

ett regionalt konservativt parti en förstärkt ställning i det Katalanska parlamentet. Daniel som flyttade till Barcelona för snart två år sen tillsammans med sin pojkvän Gunnar, säger att detta har skapat en viss oro bland stadens gaybefolkning eftersom partiet vill riva upp dessa rättigheter för homosexuella.

Vid sidan av den bofasta gaybefolkningen är det många gayturister som besöker Barcelona. Enligt Daniel finns det tre typer av gayturister; de som har ett intresse för design- och trender, de som kommer till Barcelona för att gifta sig och de som söker tillfälligt sex eller en partner. Daniel uppskattar att en tredjedel av alla turister längs Barcelonas långa strand tillhör den sistnämnda gruppen som "cruisar" där och söker en partner. Från Barcelona åker många åker vidare till Sitges, en annan "gaystad" 40 minuter bort.

Daniel beskriver Barcelona som ett paradiset för den som är gay. Det är en trygg stad med ett stort utbud anpassat till gaykulturen. Det finns bland annat ett 100-tal ställen där man dygnet runt, utan kostnad kan hiv-testa sig och få gratis kondomer. Bilden av den trygga staden är även den som Barcelonas guide för gayturister vill förmedla på sin hemsida;

Barcelona is a safe city, with great potential for "cruising" in parks, public spaces or beaches to discover by asking people in the gay scene.⁸

En svensk församling i Barcelona?

Att det skulle finnas eller gå att hitta någon koppling mellan Svenska kyrkan och gaybefolkningen- eller gaybesökaren i Barcelona är svårt att se, menar både Daniel och en annan av de personer jag samtalat med. Bilden av "kyrkan" är inte sådan att det är dit man som gay skulle vända sig för stöd.

⁸ www.guiagaybarcelona.es

Studenter i Barcelona

EU startade det nuvarande Erasmusprogrammet år 1987 och sedan dess har över 1,2 miljoner studenter deltagit i utbyteskurser vid universitet utanför hemlandet. Under läsåret 2003/2004 deltog över 135 000 studenter i utbyten mellan 2 199 deltagande universitet. Europeiska unionen har för åren 2000–2006 avsatt 950 miljoner euro till utbyten inom programmet, medan nationella regeringar, universiteten själva och andra organisationer täcker det som EU-bidraget inte räcker till. I dag deltar 31 länder: EU:s 27 medlemsländer samt Norge, Liechtenstein, Island och Turkiet. Spanien är tillsammans med Frankrike, Tyskland och Storbritannien det mest populära landet att resa till. Många unga svenskar studerar vid universitet och språkskolor i Barcelona. Under vårterminen 2011 hade 397 svenskar beviljats studiemedel vid spanska skolor i Barcelona. Listan nedan visar alla skolor med minst fem elever.⁹

Ole Languages	68
Babylon Idiomas	46
Univ de Barcelona	36
Don Quijote Barcelona	36
Ist Europeo di Design	35
Univ Politecnica De Cataluna	20
Univ Pompeu Febra	20
Enforex Barcelona	20
ABC Inst Espanol de Cultura	16
Univ Autonoma de Barcelona	13
Escuela Sup de Estudios Int	7
Speakeasy Language School	6
European Univ Barcelona	5
La Salle Univ Barcelona	5
Escuela Sup Europea de Comercio	5
Int House Barcelona	5

Det är emellertid svårt att få en uppskattning om det totala antalet svenskar som studerar i Barcelona. En del av dem finansierar sina studier på egen hand, det gäller framför allt kortare språkkurser, och en del bedriver distansstudier utan närvarokrav vid ett svenskt universitet eller högskola men bor Barcelona. Detta gäller bland annat studenterna vid Internationella Skolorna som presenteras nedan. Studenterna är inskrivna vid svenska utbildningar med utlandsförlagd utbildning antingen på Mälardalens högskola (högskolenivå) eller Braheskolan Visingsö (gymnasienivå). Dessa elever får alltså studiemedel enligt de regler som gäller för studerande i Sverige även om de i praktiken vistas i Spanien.

⁹ Lars Hillerström CSN Utvärderings- och statistikenheten Sundsvall. CSN kan bara ta fram statistik utifrån hur utbildningarna är klassade ur studiestödssynpunkt. Det framgår inte var studierna bedrivs i praktiken

Risk för krocksador i en annars snäll europeisk storstad

Internationella Skolorna erbjuder språkutbildning i flera länder världen över. IS Barcelona är en del av stiftelsen Internationella skolorna som är den svenska utbildningsorganisationen Folkuniversitetets utlandsavdelning. IS Barcelona startades 2005 av en svensk och hennes chilenske man. Skolan skiljer ut sig från övriga språkskolor i Barcelona genom att vara den enda skolan som erbjuder kostnadsfria kurser riktade enbart till svenska studenter. Det finns även privata språkskolor som bara tar emot svenska studenter, men studenterna får då betala en kursavgift. Kurserna ges dels i samarbete med Folkuniversitetet och dels i samarbete med Mälardalens högskola. Eleverna kan läsa gymnasiekurser och högskolekurser på helfart upp till 30 poäng. Alla kurser berättigar till studiemedel. Majoriteten av studenter går en fem-månaders kurs som kombinerar språk, kultur och kommunikation. Skolan har idag 8 lärare från olika spånsktalande länder och 400 studenter. 90 – 95 procent av studenterna är flickor, de flesta 19 till 25 år. Skolan tar emot allt fler unga flickor som kommer direkt från gymnasiet.

Skälen till att studenterna sökt sig till Barcelona kan vara många; studierna i sig och de nya möjligheter de ger, studenter har hittat en motivation att läsa som de saknade i skolan, de vill komma hemifrån, hitta en ny inriktning på sitt liv och få möjligheten att praktisera inom en ny bransch (vilket skolan erbjuder som en del av språkundervisningen). En del av dem som söker sig till skolan arbetar eller har arbetat på Callcenters (telemarketingföretag) i staden men i de nordiska eller svenska subkulturer som skapas där, har möjligheterna att lära sig spanska varit få.

Svårigheter och problem

I samtalen med de ansvariga för skolan och fyra av skolans studenter framkommer att många av de svårigheter studenterna ställs inför, hänger samman med kulturkrockar som uppstår när man som ung svensk möter det spanska samhället, den spanska kulturen. Det finns en tröttsam och förvirrande gråzon där flickorna lätt kan hamna, mitt emellan två kulturer. Det handlar inte enbart om mellanmännsliga saker, utan även kulturella skillnader. Den uppmärksamhet man får som ung svensk kvinna kan vara härlig men också obehaglig, säger rektorn, då det lätt kan uppstå missförstånd i relation till de spanska männen. Flickorna blir synliga och för att skydda sig själva behöver de vara medvetna om vilka koder och normer som gäller här; vad signalerar man med sin klädsel? Hur uppfattas det om man låter en spånsk ”killkompis” sova över?

Det som många unga svenskar dessutom råkar ut för, är ficktjuvar. Studenterna själva säger att det är så vanligt att ”säkert häften” av deras klass råkat ut för det. Men eftersom man oftast upptäcker att man blivit bestulen först efter att det hänt är det ingen skrämmande erfarenhet. Många unga svenskar söker sig till samma nattklubbar och barer. När det blir känt att det är ”svenskställen” drar de till sig både ficktjuvar och killar som gärna vill ha ett äventyr med en svensk tjej. Studenterna själva menar att många unga är naiva, och att det är de ungas egen klädsel och beteende som gör att de får problem. Om de råkar ut för värre saker än ficktjuvar är det ofta för att de går fulla på stranden, på natten. Det finns alltid folk som ligger på solstolar och lurpassar under broarna...

Unga svenskar kommer på ett självklart vis i kontakt med droger i Barcelona. ”Var man än är i stan kan man hitta allt på fem minuter”. Att folk röker hasch öppet är vanligt, också att flickorna får frågor om vad och hur mycket de vill köpa. Men som svensk, säger de, har man en ganska bra syn på droger och därför är det inte alls så självklart att man testat bara för att Barcelona är så drogliberalt. Rektorn tror däremot att tillgängligheten tar bort känslan av fara när det gäller droger, och att känslan av att vara på ett äventyr skapar en tillåtande inställning till alkohol.

Sedan skolan startade har det inträffat två allvarigare händelser som kommit till rektorns kännedom och där hon engagerat sig. Vid ett tillfälle hade en flicka vaknat med en man i sin säng. Hon hade varit mycket berusad kvällen innan och visste därför inte om och i sådana fall vad som hade hänt under natten. Vid ett annat tillfälle hade en flicka blivit överfallen på gatan men hon fick hjälp av förbipasserande och klarade sig ur situationen. Rektorn antar att det har inträffat andra händelser under åren, men hon tror att det vanligaste när något händer är, att flickorna ringer mamma och sen åker hem. Rektorns generella erfarenhet av sjukvården i Barcelona är positiv. Hon uppfattar att den är bättre än i Sverige och nämner bland annat närsjukvården dit man kan komma direkt utan tidsbeställning. Genom ovanstående händelser fick hon dessutom inblick i polisens och akutvårdens omhändertagande av flickorna. Hon imponerades av det respektfulla och stegvisa förfarandet med polis, tolk, läkare och erbjudandet om kurator eller psykolog. Studenterna själva säger att det är svårt för dem att gå till spanska myndigheter eller till sjukvården om det händer något eller om de blir sjuka. ”De är inte så hjälpsamma” säger en av flickorna. ”De vill inte riktigt hjälpa till”. Flickorna säger att de väljer att spara besök hos läkare, tandläkare eller annat till de kommer hem, och skulle det uppstå andra jobbiga eller akuta situationer känns Sverige nära. För den som har dåliga relationer till familjen hemma och saknar stöd där, kan Sverige däremot kännas längre bort. Rektorn tror att studenterna rent generellt tycker det är jobbigt att söka sjukvård. De klarar istället av allt när de är hemma, på det kända sättet och på sitt eget språk, istället för att ta reda på hur det är här.

I takt med att folk har fått det så mycket sämre, säger rektorn, har klimatet hårdnat något. Men hon vill fortfarande beskriva Barcelona som ”en väldigt snäll europeisk storstad.” Stockholm känns farligare, menar hon, och den stora skillnaden är att det alltid är mycket folk i rörelse i Barcelona och att folk dessutom lägger sig i om någonting händer. ”Det är ytterst sällan man hamnar nånstans där man känner att man är ensam.” Studenterna säger att Barcelona med alla sina svenska turister har blivit som ett mini-Sverige. En avigsida är att det gör staden mindre spännande och att det gör det lättare att tala svenska istället för att utveckla spanskan.

”Svenska mötesplatsen” i Barcelona?

”Jag vill gärna att det ska startas en svensk församling här” säger rektorn, och menar att Svenska kyrkan skulle fylla en funktion både för de bofasta svenskarna och för de unga som vistas i Barcelona under en viss tid. För de bofasta skulle församlingen kunna fylla en viktig social funktion, framför allt som en samtalspartner för inflyttade barnfamiljer som brottas med en rad olika frågor, inte minst vad flytten innebär för deras barn. För det andra i samband med sjukdom. För de unga studenterna skulle församlingen kunna erbjuda olika saker. För det första ”det här mänskliga” säger rektorn. En erfaren människa som själv funderat över livet, sina värderingar och fördomar skulle kunna hjälpa svenska ungdomar att själva reflektera över och hantera kulturkrocken när de kommer till ett nytt land. För det andra, att skapa en brygga mellan det svenska och det spanska. Församlingen skulle kunna fungera som ett led mellan den svenska studenten och den spanska motparten som kan vara en enskild spansk person, olika delar av det spanska systemet (hälsovård, tandvård etc) eller hela det spanska samhället. Med en dubbel kulturkompetens, ett bra kontaktnät och en gedigen kunskap om hur systemet fungerar i Barcelona, skulle församlingen kunna hjälpa unga svenskar att hitta till rätt instans men också kunna rekommendera läkare och andra aktörer. För det tredje fungera som ett stöd vid allvarigare incidenter. Församlingen skulle kunna erbjuda samtal men också stöd till flickor så att de vågar och orkar polisanmäla händelser de råkat ut för. Församlingen skulle förslagsvis, säger rektor, etableras i ett samarbete med Skandinaviska klubben. På så vis skulle den, för det fjärde, fungera som samarbetspart för andra svenska och nordiska aktörer i Barcelona, exempelvis skolan.

Även om studenterna ser ett behov av en plats dit de skulle kunna söka sig för mer personliga samtal om behovet skulle uppstå, uttrycker de en viss tveksamhet inför att prata om allt med företrädare för Svenska kyrkan. Uppfattningen att det exempelvis inte skulle vara lämpligt att prata om abort, visar tillsammans med en viss farhåga om att man kan "dras med" i något på deras bild av kyrkan. En av flickorna har erfarenheter av SKUT:s verksamhet i London. SKUT är enligt hennes uppfattning något helt annat än Svenska kyrkan som "inte säger henne någonting". SKUT däremot är "en plats man kan gå till om det skulle hända nåt när man är utomlands." Om Svenska kyrkan vill nå unga rekommenderas den att ändra namn. Ett förslag är "Svenska mötesplatsen"...

Att bo och arbeta i Barcelona

Enligt spansk lag ska alla som för tillfället bor i en viss stad registrera sig på som en lista, padrón. Kommunerna tilldelas offentliga medel i proportion till hur många personer som finns upptagna på listan. Listan innehåller dock inte närmare uppgifter om boendet; om man äger eller hyr en bostad eller är inneboende hos släkt eller vänner, inte heller uppgifter om vad man har för sysselsättning eller finansiell status.¹⁰ År 2010 var antalet bofasta svenskar, padrón, i Barcelona 2135. Antalet norrmän var 414, danskar 560 samt finländare 460. Cirka hälften av de bofasta svenskarna, 1036 personer, var unga;

Tabell 1. Det totala antalet bofasta unga svenskar i Barcelona 2010¹¹

15 – 19 år			20 – 24 år			25- 29 år			Total		
Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total
12	33	45	161	317	478	186	327	513	379	677	1036

Det stora flertalet svenskar, men också övriga skandinaver som immigrerade till Barcelona 2009, finner vi enligt tabell 2 nedan inom åldersspannet 15 till 29 år.

Tabell 2. Det totala antalet unga immigranter från de skandinaviska länderna till Barcelona 2009

	Totala antalet, alla åldrar	15-19 år	20-24 år	25-29 år
Svenskar	438	78	171	93
Danskar	67	3	24	20
Finländare	66	1	22	24
Norrmän	50	1	17	16

Tabellen 2 ovan visar att 78 procent av de 438 svenskar som immigrerade till Barcelona under 2009 var mellan 15 och 29 år. Motsvarande andel unga danskar var 70 procent, unga finländare 71 procent samt unga norrmän 68 procent. Tabellen visar dessutom att 76 procent av de 621 skandinaver som immigrerade, 470 personer, fanns inom det åldersspannet.

Fri rörlighet för personer är en grundläggande rättighet som garanteras EU-medborgarna genom undertecknandet av Schengenavtalet 1985 och senare Schengenkonventionen 1990. När man börjar arbeta i Spanien måste man ha ett samordningsnummer, NIE, för utbetalning av lön och inbetalning av skatt. Med detta nummer och sitt pass anmäler man sig till det nationella socialförsäkringssystemet, la Seguridad Social, och får därmed rätt till gratis vård och hela det spanska socialförsäkringssystemet. Minimilön är lagstadgad i Spanien och uppgår till 633,30 euro brutto per månad eller 21,11 euro brutto per dag och 8 866,20 euro brutto per år (2010). Källskatt ligger för normala inkomster på 15-30 % av lönen. Till detta kommer bidrag till socialförsäkringssystemet på 6,35 %. Kollektivavtal för olika branscher är vanliga. Vanligen får man 14 månadslöner varav de två extra betalas vid jul och sommar. Veckoarbetstiden är max

¹⁰ Jag har försökt få uppgifter om längden på boendeperiod men också hur stor andel av de unga som har en anställning men utan framgång.

¹¹ Uppgifterna i tabell 1 och 2 är förmedlade av Sara Molins i Ferrer, Tècnica de Relacions Internacionals i Cooperació, Agència Catalana de la Joventut, Generalitat de Catalunya

40 timmar per vecka. Arbetstiden per dag får inte vara längre än nio timmar. Lagligt är att arbeta övertid högst 802 timmar per år. Semestern är minst 30 dagar per år. Genom den fria rörlighet som råder inrättade arbetsförmedlingen 1993 ett speciellt Eures-råd. Rådet fungerar som ett nätverk för samarbete mellan Europeiska kommissionen och de offentliga arbetsförmedlingarna i EES-länderna (EU-länderna samt Norge, Island och Liechtenstein) och andra partnerorganisationer. Eures syfte är att tillhandahålla information, rådgivning och rekryterings-/placeringstjänster (arbetsförmedling) för arbetstagarna och arbetsgivarna samt för alla som önskar dra fördel av principen om fri rörlighet för personer. Euresrådgivarna har emellertid inga uppgifter på hur många unga svenskar som arbetar i Barcelona.¹²

Om man inte talar spanska är det inte så lätt att hitta arbete i Barcelona. En hel del av de katalanska företagen föredrar också anställda som talar katalanska. Men det finns många internationella företag med säte i Barcelona, små och medelstora företag som inrättats av utlänningar där många behöver personal som talar engelska.¹³ I mina samtal om unga svenskar i Barcelona kommer de flesta jag talat med osökt in på de olika Call Centers, eller telemarketingföretag, som är de största arbetsgivarna för unga svenskar som av olika skäl vill bo och arbeta i Barcelona under en kortare eller längre tid. Den bild man ger av dessa arbetsplatser är blandad. Å ena sidan har dessa företag ett dåligt rykte till följd av den festkultur som sägs råda, där det florerar droger och där de anställda ”ramlar in bakfulla” på morgonen. Å den andra att företagen erbjuder unga svenskar möjligheter att pröva på att bo och arbeta i ett annat land under trygga förhållanden. De flesta unga som kommer till Barcelona vill inledningsvis bo nära stranden. Det vanligaste är att man är flera som hyr lägenhet tillsammans i de gamla husen i Barcelonetta eller Barrio Gotica där det är lättast att hitta lägenheter, eller att man bor hos en spansk familj som hyr ut rum. Efterhand tröttnar många på att bo mitt i vimlet och flyttar bort från stranden och gärna vidare till den lugnare och mer bohemiska stadsdelen Gracia.

I följande avsnitt berättar medarbetare inom ett av stadens många telemarketingföretag om sina tankar om och erfarenheter av unga svenskar som bor och arbetar i Barcelona.

Oerfarna unga människor är vår vara

Enligt Daniel Selling, vd på Multipartner One Contact, finns det tre till fem bolag i Barcelona som anställer skandinaviska ungdomar, men utvecklingen går mot att dessa bolag blir allt fler. Tillsammans har de uppskattningsvis 500 anställda varav 300 arbetar på Multipartner. De flesta anställda inom företaget är i åldern 23-24 år och det är en jämn fördelning mellan könen. En ny grupp är par i 30-års åldern som vill göra ett gemensamt äventyr av att bo och arbeta i Barcelona. Varje måndag nyanställer företaget personal och varje vecka kommer det in cirka 50 till 60 förfrågningar från arbetssökande. Skälen till att unga svenskar söker sig till företaget sägs vara många; en hel del unga är på flykt hemifrån, från dåliga hemförhållanden, en del vill komma ut och leva livet en säsong medan andra är mer målinriktade, vill lära sig språket och få en erfarenhet som ser bra ut i deras CV. Några söker ett arbete, vilket som, för att kunna ägna sig åt sin favoritsysselsättning; att skata i en stad som anses vara en av världens bästa just för detta. Paul som är anställd på Multipartner One Contact och har avancerat till teamledare, ser företaget som en plantskola för unga som kommer in i arbetslivet på bra sätt. Det individuella arbete som utförs i team ger, menar han, social kompetens. Den låga skatten gör att lönen, trots höga bostadskostnader, sägs räcka bra.

¹² Enligt uppgifter från Kristina Gärdebo Johansson, Eures rådgivare på Arbetsförmedlingen Uppsala

¹³ På hemsidan www.loquo.com/en_us/ kan man dag för dag se företag som söker svenskspråkiga medarbetare.

Företagets kunder är bland andra Bredbandsbolaget och ComHem och det är och har varit en utmaning att skapa en företagskultur som lever upp till kundernas krav. Det har skett en gradvis förändring från att unga tog studielån för att under en period kunna bo och festa i Barcelona till att de tog korta jobb på Call centers av samma skäl, och fram till idag då många ser mer långsiktigt på en sådan anställning som en viktig erfarenhet eller möjlighet att avancera inom företaget. Flertalet unga på Multipartner stannar sex månader eller ett år, men det blir allt fler som jobbat inom företaget längre än så. Även om man kanske har lite högre tolerans här än ett företag hade haft hemma, säger vd:n, är det nolltolerans mot droger och alkohol på arbetsplatsen. Det är samma krav, regler och kunder som i Sverige och även i Barcelona är det ett jobb man ska utföra, inte ”en charter resa man är på”. Alla nyanställda får information om och hjälp med allt praktiskt som måste ordnas; boende, NIE nummer och Seguridad Social så att de blir anslutna till spanska försäkringskassan, bankkonto och annat, men de informeras också om vad som gäller i landet och risker exempelvis med droger.

Inom de skandinaviska företagen skapas det lätt subkulturer. Dessa ger å ena sidan bra sammanhållning och gemensamma aktiviteter, det är exempelvis anställda vid olika Callcenters som startat midsommarfirande i stadsparken och valborgsmässofirande i bergen ovanför staden. Sådana subkulturer skapar å den andra ett avstånd till den spanska kulturen och språket. Kristoffer som är rekryteringsansvarig, har arbetat på Multipartner i fyra år utan att lära sig mer spanska än det allra mest nödvändiga. I och med att man börjar arbete i Spanien och anmäler sig det nationella socialförsäkringssystemet, har man rätt till hela det spanska socialförsäkringssystemet. Men när man inte klarar språket blir alla kontakter med exempelvis sjukvården svåra att ta. Det blir lättare att sköta allt sånt i Sverige. Paul säger att en del unga ser tiden i Barcelona som ”en paus från livet, ett semester år” och att de därför väntar med alla praktikaliteter som tandläkarbesök och annat till de är tillbaka i vardagen hemma igen.

Svårigheter och bekymmer

När unga kommer till Barcelona tappar de ofta sitt sunda förnuft; ”här ska det festas”. I mötet med den drogliberala inställningen där folk sysslar med droger på ineställena och röker en joint på McDonalds ”försvinner udden med farligheten”. Unga svenskar utsätter sig för stora risker när de testar droger de inte vet vad det är, säger Daniel, men också då de inte heller vet vad de tål. Under de senaste 3,5 åren har det inträffat en rad allvarliga händelser inom företaget, flera av dem drogrelaterade. Fyra unga medarbetare har avlidit, två har utsatts för våldtäkt och några har blivit misshandlade när de varit berusade. I samband med dödsfallen var naturligtvis konsulatet aktivt och dessutom tillkallades präst från SKUT på Mallorca. Vid tre tillfällen har unga kvinnliga anställda drabbats av depressioner som gjort att de inte har klarat av att jobba. Men det är inte bara saker som inträffar i Barcelona som kan drabba de anställda. Det har även hänt saker hemma som påverkar deras situation; mor eller farföräldrar som gått bort, ett syskon som råkat ut för en olycka. Företaget kan ge sina anställda stöd genom att kontakta läkare, advokat eller annan relevant person, genom att erbjuda ledighet eller hjälpa till med resa hem. Daniel och Paul säger att de ofta får fungera som extra-föräldrar, vilket bland annat inbegriper många samtal med de unga anställda men också hjälp att lösa olika problem, hitta och ta olika kontakter. Den kategori anställda som generellt sett skapat mest bekymmer för företaget har emellertd inte varit de unga, utan personer över 40. Det har snarare varit regel än undantag att dessa personer skapat problem, och de har alla i någon mening varit på flykt från Sverige på grund av skatteskulder eller annat.

En svensk församling i Barcelona?

Från företagets sida ser man positivt på en svensk församling och vad den skulle kunna erbjuda de anställda på företaget. Församlingen skulle ha möjligheter att fånga upp saker och händelser bland de

anställda som inte cheferna har tid och möjlighet att se. Den skulle dessutom erbjuda en professionell samtalskontakt när något inträffar, en kompetens som varken konsulatet eller företaget besitter. Församlingen skulle även kunna vara ett stöd till nyanlända unga svenskar. Genom att erbjuda dem kurser om det spanska samhället, inklusive information om lagar och förordningar, skulle man kunna motverka mytbildningen om att allt är tillåtet i Barcelona. ”Alla är välkomna till Barcelona” säger Daniel, ”men allt är inte välkommet.” Barcelona beskrivs återigen som en snäll stad. Bortsett från risken att bli besluten eller att bli lurad när man letar bostad, är den stora risken det unga utsätter sig själva för i samband med droger och alkohol.

En internationell extended family

Emma, frisör och delägare till en av fem Anthony Llobet English Hair Salons som finns i Barcelona, har bott i staden i nio år. Enligt henne har det alltid varit många svenskar som sökt sig till Barcelona för att bo och arbeta där. Hon uppskattar att det bland annat finns minst tio andra svenska frisörer i staden. Hennes erfarenhet av de unga som flyttar till Barcelona, är att många av dem har tidigare erfarenheter av att bo utomlands. De är vana att orientera sig på ett nytt ställe men också att klara sig bra genom att man lär sig ta hand om och har omsorg om varandra. Man lever i en internationell extended family. Men det är en gemenskap vid sidan av den svenska kolonin som ingår i nätverk skapade av Svenska Handelskammaren eller Swea International. Emma uppfattar att nätverket Unga Swea fungerar som ett slutet sällskap, som en elit där inte vem som helst välkomnas.

Emma bekräftar den drogliberala inställningen. Hon bor Gracia, en stadsdel med en stark politisk tradition, med en stor romsk befolkning men också många konstnärer och författare. Alla röker (marijuana) där, säger Emma och alla har kunskap om droger. Hon berättar att den återkommande festivalen Sonar, International Festival of Advanced Music and Multimedia Art, till och med erbjuder en service där deltagare får sina medhavda droger kontrollerade och godkända av dem som ”kan” droger för att ingen ska använda något som är ”dåligt”.

En svensk församling i Barcelona?

Den enda funktion en svensk församling skulle kunna ha är enligt Emmas mening att tillhandahålla information och rekommendationer till den som hamnar i kris; var finns det bra hjälp att få på svenska? I övrigt menar hon att Barcelona är en trygg stad och att det trots mängden av unga aldrig eller mycket sällan inträffar ”fyllerbråk” som är så vanligt i Sverige.

En samlingsplats för de redan frälsta

Om man letar efter en engelskspråkig församling på Internet, är det The International church of Barcelona man hittar. Pastor Dan Stump och hans hustru Kathy Stump som arbetat där sedan 2002, säger att det är den enda engelskspråkiga kyrkan i Barcelona. Det är en evangelikal kyrka som får stöd från ett 100-tal olika kyrkor över hela världen; anglikanska, baptist, pingst- och metodistkyrkor. Församlingen är en plats för de redan ”frälsta”, många av dem turister, som framför allt kommer för att delta i gudstjänster och en del andra aktiviteter. Det är sällan någon söker sig till församlingen för att de råkat ut för mer akuta besvär eller händelser under sin vistelse i Barcelona. Den mer socialt inriktade verksamhet kyrkan erbjuder riktar sig framför allt till gifta par eller ”pre-marriage counseling” till unga som står i begrepp att gifta sig. Dessutom deltar församlingens volontärer i uppsökande verksamhet till hemlösa afrikaner. Dan och Kathy säger att de flesta som kommer till Barcelona för en lite längre tid gör det för att ta ett sabbatsår, läsa, jobba, ha kul.. De problem som paret har stött på och där det kan finnas behov av stöd, är när det blir separationer mellan personer med olika utländsk bakgrund, framför allt om de har barn.

Den svenska kolonin i Barcelona

De unga svenskarna i Barcelona kan delas in i olika kategorier. De är både turister, temporära boende som studenter vid universitet, språkskolor eller tillfällighetsarbetande, men de är också bofasta som har vuxit upp i staden.

För den bofasta svenska befolkningen i Barcelona finns tre naturliga kontaktpunkter som skapar ett nätverk som når uppskattningsvis 2 – 300 svenskar. En första kontaktpunkt är SWEA International som är en global ideell förening för svenskor och svensktalande kvinnor som är bosatta utomlands. Genom att samla Sweor kring det gemensamma språket, ursprunget och kulturarvet vill Swea vara en träffpunkt och ett skydds nät som gör livet utomlands lättare. Swea Barcelona startade 2003 och har en rad aktivitetsgrupper som ägnar sig åt golf, konst, litteratur eller foto. De unga svenskorna, Unga Sweor, träffas regelbundet för att ta en drink eller äta tillsammans. En andra kontaktpunkt är Svensk-Spanska Handelskammaren i Barcelona som grundades 1988. Handelskammaren är ett forum och en mötesplats för företag och privatpersoner med svensk-spanska handelsintressen. Kammaren ordnar lunchmöten, arbetsfrukostar, nätverksluncher, seminarier, besöksprogram för svenska industridelegationer mm. Kammarens ungdomslänk, Iniciativa Joven, ordnar svenskmingel och nätverksamhet för målinriktade, unga svenskar i karriären. Kammaren har en anställd med arbetsplats i anslutning till konsulatet, en styrelse på 18 ledamöter och dryga 170 medlemmar. En tredje kontaktpunkt är Skandinaviska klubben med Svenska skolan.

Skandinaviska klubben

Skandinaviska klubben startade 1927. Situationen för dem som flyttade till Barcelona då var annorlunda mot hur det är idag. Då reste man inte hem så lätt som idag. Sverige var fortfarande långt borta. Dea Mansten som varit engagerad i klubben under många år, säger att de flesta svenskar som flyttade hit tidigare var chefer för svenska bolag. De stannade i Barcelona med sina familjer i 4 – 5 år. Idag har de svenska företagen spanska chefer, och de svenskar som kommer till Barcelona tror hon oftast de som har egna firmor inom IT-branchen och liknande. Genom att Sverige är ”nära” idag, både att resa till och från men också genom tillgången till sms, mejl och skype, fyller klubben idag mest en funktion för barnfamiljer där den ena föräldern är svensk. Klubben erbjuder olika aktiviteter som nationaldagsfirande, typiska nordiska fester som Mortens aften och kräftskiva samt basar, julgudstjänst, jullunch och barnens julfest. Skandinaviska klubben erbjuder även sina vuxna medlemmar undervisning i de nordiska språken; danska, finska, norska och svenska. Det är framför allt föräldrarna till barnen i Svenska skolan (se nedan) som är medlemmar i Skandinaviska klubben idag. Utbudet av aktiviteterna tenderar att avta i takt med att det är allt färre som har tid (och kanske lust) att engagera sig och hjälpa till. I brist på frivilliga lades exempelvis luciafirandet ner förra året, efter 30 år. Det är en annan typ av svenskar som bor i Barcelona än exempelvis på Mallorca, säger Dea. I Barcelona bor det inga hemmafruar, inga ”bullmammor” som har tid att hålla igång olika aktiviteter. Både yngre och äldre svenskor i Barcelona är fokuserade hårt arbetande personer. Sedan några år tillbaka har det istället skapats nya ”svenska” traditioner organiserade av andra än klubben, Sweor eller Handelskammaren; av telemarketingföretagens anställda, genom facebook och hemsidor på nätet, exempelvis www.svenskaribarcelona.se. Årets midsommarfirandet i parken vid Citadellet samlade 2 – 300 personer, berättar Patrik, lärare på Svenska skolan.

Svenska skolan

Den svenska underavdelningen av Skandinaviska klubben driver även Svenska skolan. Skolan har statsunderstödd kompletterande svenskundervisning för barn och ungdomar som går i lokal eller internationell skola och som har minst en svensk förälder. Vårterminen 2011 hade man 40 elever i åldern 6 – 20 år. Skolan erbjuder även barngrupper för barn i åldern 2,5 till 5 år. Under våren deltog 20 barn i verksamheten. Barcelonasvensken mellan 18 och 30 tar ett ganska stort avstånd från svensk kultur över huvudtaget, säger Patrik. De är här för att uppleva en ny kultur, de vill klara sig själva, integrera sig i det spanska. Det är först när de får barn som de börjar återknyta kontakten med ”det svenska”. Eftersom det inte finns någon svensk skola går de flesta barnen i katalansk skola. Det innebär att barnen varken får tillgång till det svenska språket, de svenska traditionerna eller till svenska normer och värderingar genom skolan.

Tankarna runt en svensk församling presenteras längre fram tillsammans med de erfarenheter som finns vid det Svenska generalkonsulatet i Barcelona.

Sveriges Generalkonsulat i Barcelona

Sveriges generalkonsulat utgör ytterligare en kontaktpunkt för både permanent boende men också för dem som är mer eller mindre tillfälliga besökare i Barcelona. Generalkonsul Kristina Stenhammar och konsulatets anställda är väl integrerade i den svenska kolonin och dess olika nätverk. Ofta, men inte alltid då svenskar som vistas mer eller mindre tillfälligt i Barcelona råkar ut för svårigheter tar de själva kontakt med eller kontaktas Sveriges generalkonsulat. Generalkonsulatet i Barcelona utför konsulär och civilrättslig verksamhet. I verksamhetsberättelsen för år 2010 rapporteras följande aktiviteter;

- 20 rättsfall som avsåg kontakter med svenska domstolar, till exempel upptagande av bevis, delgivningar som kontakter med spanska domstolar och spansk polis i samband med anhållande av svensk medborgare.
- 40 hanteringar av stöldgods; hämtning hos hittegodsavdelningen, utlämning från polisen, kontakt med bestulna samt försändelser till dessa
- 216 redovisningar av upphittade dokument (pass, körkort, idhandlingar) och översändning till ambassaden i Madrid
- 3 besök hos svensk medborgare på fängelset ca 30 km utanför Barcelona
- Bistånd i 63 fall.¹⁴

I Barcelona är det framför allt turister som enligt generalkonsulns mening drabbas av svårigheter. De bofasta klarar språket. De har dessutom upparbetade kontakter till sjukvården och andra samhällsinstitutioner. När turister insjuknar eller avlider är konsulatet behjälpligt med kontakter till framför allt läkare, sjukhus, anhöriga.¹⁵ Den mest problematiska gruppen sägs vara de unga turisterna. Konsulatet har begränsat med personal och tid att ta hand om alla unga svenskar i Barcelona som får problem. ”Vi kan prata med dem en stund, ge dem rådet att ringa sina föräldrar, sticka hem men dessvärre” säger konsuln, är kontakten mellan de unga och deras föräldrar ofta dålig, och då blir det ju ett problem. Även om konsulatet kan möta de unga och lösa praktiska problem i den akuta situationen så saknas möjligheter att erbjuda dem en individuell uppföljning. Konsulatet har även haft kontakt med några papperslösa (som inte skaffat residenskort, NIE) och hemlösa svenskar, som bor på gatan eller som är *okupas*, hus ockupanter. Biträdande direktor Eulàlia Borí på Arrels Fundació, en verksamhet för långvarigt, kroniskt hemlösa berättar att organisationen under 2010 hade kontakt med 10 medelålders män från de skandinaviska länderna som varit hemlösa under minst fyra år.¹⁶ Konsulatet känner även till att svenskar med afrikanskt ursprung vid något tillfälle tagit kontakt med Oficina per la no discriminacion, samt att Institut Catala de les Dones, kvinnojouren, har erbjudit psykolog och juridisk rådgivning i några fall när svenska kvinnor har blivit misshandlade av sina män.¹⁷ Enligt telefonuppgifter från director Jose

14 Till verksamhetsberättelsen finns bifogat en bilaga som redogör för detta bistånd. Bilagan är inte en offentlig handling.

15 1999 dog 302 folkbokförda svenskar under sin utlandsvistelse. År 2009 var siffran 604. Enligt MSB (myndigheten för samhällsnytt och beredskap) är unga män i åldrarna 18 – 24 år överrepresenterade bland dem som omkommer på grund av yttre omständigheter under utlandsvistelser. Under 2010 fick UD in 1500 ärenden där svenska medborgare hade drabbats av olyckor, det vill säga, olyckor som ambassaderna meddelat in till UD.

16 Organisationen skulle återkomma med uppgifter om hur många av dessa som var svenskar. De skulle dessutom återkomma med information om vilken lokal organisation som riktade sina insatser mot mer kortvarigt hemlösa. I skrivandets stund har jag ännu inte fått ta del av den informationen.

17 När jag kontaktade kvinnojouren för att boka tid för en eintervju, sa emellertid personen jag talade med att man inte hade några erfarenheter av kontakter med svenskor.

Rodriguez, Consorcio de Servicios Sociales de Barcelona, har emellertid inget av departementen som ingår i hans ansvarsområde (där bland annat drogfrågor ingår) haft kontakt med svenskar.¹⁸

I verksamhetsberättelsen från 2010 sammanfattar generalkonsuln året som gått;

Barcelona har (...) blivit ett oerhört populärt resmål för svenska turister. Fyra till fem direktflyg finns nu mellan Sverige och Katalonien, inte endast till Barcelonas flygplats (Spainair, SAS, Norwegian, Cimber air, City air) utan även till Reus och Girona med Ryanair. Denna ökade turist har medfört en allt större arbetsbelastning på generalkonsulatet att bistå svenska medborgare som blivit föremål för stöld, till exempel utfärdande av resehandlingar, provisoriska pass etcetera. Denna verksamhet kommer enligt min uppfattning att öka ytterligare i framtiden. Vi har ett nära och gott samarbete med polisväsendet och har bland annat haft möten (...) för att lära känna varandra och förklara oron angående stölder som svenskar drabbas av i Barcelona samt föreslå extra bevakning av de områden som vi bedömer som mest riskfyllda.¹⁹

Kvinnor som utsätts för våld och sexuella övergrepp

I sin verksamhetsberättelse nämner generalkonsuln det goda samarbetet med polisväsendet, vilket representanter för polisen bekräftar. Även om kontakterna framför allt har gällt mångfalden av personrån, har det även skett ett visst samarbete mellan konsulatet och Grupo Atencion a la victima som arbetar med kvinnor som utsatts för våld och sexuella övergrepp. Konsuln nämner några fall av våldtäkt som kommit till hennes kännedom men, säger hon, det kan vara fler eftersom de som råkat illa ut kanske åker direkt hem utan att polisanmäla händelsen. Under 2010 hade Grupo Atencion a la victima kontakt med nio svenska kvinnor som utsattes för våld eller sexuella övergrepp, berättar två av de poliser som ingår i gruppen. Fyra av kvinnorna var turister i åldern 30 – 40 år. Två av dem utsattes av män de kände men inte lever tillsammans med, och två av sin partner. Vanligtvis, precis som i dessa fall, sker misshandeln på hotellet där kvinnorna bor och det är hotellets anställda, inte kvinnorna själva, som i regel kontaktar polisen. Polisen tar i sin tur kontakt med Hospital Clinic där det finns speciell avledning för personer som utsatts för sexuella övergrepp, och även med konsulatet. Vid behov kontaktar polisen dessutom socialsekreterare och om det varit en allvarigare händelse, som mordförsök, får kvinnan omedelbart psykologiskt stöd. I övrigt är det läkaren som avgör vilket stöd kvinnan behöver få. Den hjälp kvinnorna framför allt vill ha, är att snabbt kunna åka hem till Sverige och att få ett annat boende tills att de kan resa. Det är enligt polisens mening få problem av det här slaget i en stad av Barcelonas storlek.

Det är alltid alkohol som är problemet

Fem av de nio svenska kvinnor som utsattes eller trodde sig ha utsatts för sexuella övergrepp under året var unga, födda 1989 – 1990. Även flickornas berättelser följer ett vanligt mönster för händelser av detta slag, och vi känner igen det från en av de händelser rektorn vid Internationella Skolorna berättade om. Flickorna har vaknat i ett hotellrum, sitt eget eller någon annans. De kommer ihåg att de tog med en man till rummet men de var så berusade att de inte vet om de hade sex eller inte. I de flesta fall har mannen i fråga varit en ytlig bekant, någon flickorna mött på stranden eller på La Rambla. Det är ytterst ovanligt att någon blir överfallen på gatan, av en helt okänd förövare. Polisen tar flickor som blivit utsatta till Hospital Clinic och om de är under 18 kontaktar man konsulatet så att någon därifrån följer med. På sjukhuset konstaterar man oftast att de har haft sex, men det finns inga möjligheter att avgöra om det varit frivilligt

¹⁸ En inbokad intervju med Theresa Brogal, ansvarig för drogfrågor, Agencia de Salut Publica, fick ställas in eftersom hon inte talade engelska och ingen av de fyra tolkar jag kontaktade hade möjlighet att följa med.

¹⁹ Verksamhetsberättelse för Sveriges honorärkonsulat. Barcelona den 8 februari 2011, Kristina Stenhammar, generalkonsul.

eller inte. Flickorna erbjuds olika stöldinsatser i form av advokat och psykolog men eftersom de vanligtvis åker de hem till Sverige redan nästa dag, är det sällan tid för några insatser på plats. Polisen säger att det alltid är alkohol som är problemet, och att det händer de flesta turister som kommer till Barcelona, att de dricker för mycket. På det viset skiljer inte svenskarna ut sig från turister från andra länder.

De kvinnor som blir utsatta får enligt polisens mening det stöd de behöver, även via konsulatet. Det som skulle behövas utöver det som erbjuds idag, är drog- och alkoholpreventiva insatser för att motverka och förhindra att de unga blir så påverkade eller berusade att de inte vet vad de gör. I Barcelona finns det olika program som riktar sig mot spanska ungdomar, men på vissa håll i Katalonien där det samlas många unga från olika länder, finns det även preventiva insatser på plats som riktar sig mot exempelvis just engelska ungdomar. Skulle någon svensk aktör arbeta så i Barcelona skulle det förslagsvis ske i samarbete med lokala myndigheter; socialtjänst, polis, hälsovård med flera.

Även om antalet turister ökat markant i Barcelona visar inte polisens statistik på någon ökning av sexuella övergrepp sedan 2006. Generellt sett anses Katalonien vara en lugn region i Spanien.

Den skandinaviska kyrkan i Barcelona? Man ska inte lura sig själv och säga; Åh vilket behov...

Hur ser då de representanterna för den svenska kolonin, inkluderat generalkonsulatet, på behovet av och eventuella uppgifter för en svensk församling i Barcelona? Generalkonsulns uppfattning är att det framför allt är turister och tillfälliga besökare i Barcelona som skulle utgöra målgruppen för församlingens arbete. De bofasta unga svenskar som deltar i svenskundervisning eller ingår i Swea och Handelskammarens ungdomsgrupper uppfattas inte som en grupp där det finns några problem eller behov av social karaktär. ”Den riktigt stora gruppen som är här, det är svenskar som är framåt, jobbar, som har det bra” säger hon. Om det skulle finnas unga svenskar med sociala svårigheter, så finns de inte med i denna typ av nätverkande. Även om det finns såväl tillfälliga besökare som permanent boende som har eller drabbas av svårigheter i Barcelona, så bedömer konsuln att underlaget är för litet för en svensk församling. Däremot skulle det finnas ”gott om arbetstillfällen och mycket värdefullt arbete” om man täckte upp de skandinaviska länderna. Generalkonsuln tog kontakt med de andra konsulaten för min räkning. Hennes intryck blev emellertid ”att något större behov eller intresse fanns ej tyvärr”. Det finska konsulatet kallar in en präst från solkusten för vigslar och dop och Norge har en sjömanskyrka på Mallorca som täcker deras behov. Den norska vicekonsuln trodde inte att det fanns något intresse bland den norska kolonin i Barcelona. Gissningsvis utgår konsulaten från behoven hos de permanent boende i Barcelona, vilka utgör ett begränsat antal. År 2010 var antalet norrmän 414, danskar 560 och finländare 460. I Barcelona sägs det vara svårt med samarbete överhuvudtaget, inte bara mellan de olika skandinaviska aktörerna, utan även mellan olika svenska organisationer, i synnerhet om man har liknande verksamheter och sammanfallande intressen. Tanken på att driva en församling som ett skandinaviskt samarbetsprojekt avvisas av Dea. Hennes erfarenheter från Skandinaviska klubben under de senaste 15 år talar emot ett sådant. Det är inte bara bristen på frivilliga som påverkar klubbens aktiviteter. Även samarbetet mellan de skandinaviska avdelningarna i klubben har avtagit. Idag sköter alla sina egna aktiviteter utan att stödja det gemensamma. Även om de norska, svenska och danska avdelningarna fortfarande turas om att ordna julgudstjänst varje år, så är det mest svenskar som besöker den. Däremot uppfattas ett samarbete, ”på något sätt”, mellan den svenska avdelningen av Skandinaviska klubben, Svenska skolan och Svenska kyrkan enligt hennes mening mer tänkbart.

En av de svenskar som bott i Barcelona under många, 48, år är Lena. ”Ingen bryr sig om oss. Vi finns inte” säger Lena och menar att Svenska kyrkan glömt bort svenskarna i Barcelona. Enligt hennes mening finns det ett stort behov av en svensk församling som skulle utgöra en träffpunkt och gemenskap för svenskar, både bofasta, turister och studenter. Det finns gott om Erasmusstudenter som skulle ha glädje av en sån träffpunkt, menar hon. En bra förebild är Svenska kyrkan i London med alla de aktiviteter som erbjuds där, men också den tyska kyrkan i Barcelona som har så ”trevlig lokal med liten trädgård”. När man firar gudstjänst i Barcelona, en gång om året, lånar man en ful gammal lokal, säger Lena, och oavsett vilket skandinaviskt land som står som arrangör så kommer det bara svenskar.

Vad en svensk församling i Barcelona skulle kunna erbjuda

Svenskarna inom den svenska kolonin som jag talat med, har en rad förslag på och tankar om vad en svensk eller skandinavisk församling i Barcelona skulle kunna erbjuda.

Förslagen är för det första allmänna till sin karaktär och frikopplade från egentlig kyrklig verksamhet;

- Fritidsaktiviteter efter skolan i samarbete med skandinaviska klubben
- Hostel med bra och billigt boende
- Bibliotek
- Café med svenska tidningar; en lugn och trygg hemmaplats som inte är hemma, en plats dit man kan gå vara ensam i ett tryggt sammanhang och bara ta det lugnt, som en paus från allt
- Information om lediga jobb i Barcelona

För det andra är de inriktade på gudstjänst och undervisning;

- Förrättningar; konfirmation, dop (under 2010 föddes 55 barn med en eller två svenska föräldrar) och bröllop. I övrigt inget behov av gudstjänster utöver den man firar vid jul.
- Barntimmar med kristendomsundervisning. Många av barnen som kommer till hemspråksundervisningen saknar helt kunskaper exempelvis om varför man firar påsk och jul

För det tredje har förslagen en diakonal karaktär;

- Soppkök för de svenska män, 45 +, som bor på gatan, män som enligt Dea kommit till Barcelona efter en skilsmässa och gått ner sig, eller som varit alkoholister redan i Sverige och som upptäckt att det är lättare och billigare att bo på gatan här.
- Stöd till de riktigt gamla svenskar som blir änkor eller änklingar. Isolerade eftersom de sällan klarar språket och saknar kontakter med Sverige
- En jourverksamhet kopplad till konsulatet som kan erbjuda stöd och samtal, bland annat till svenska kvinnor som separerar från sina spanska män och unga svenskar som hamnar i svårigheter.

Vikten av att församlingens medarbetare skulle ha kulturkompetensen framhålls. De måste veta hur det fungerar i Spanien och kunna de koder som gäller för att vara andra svenskar till hjälp i deras möte med den spanska kulturen. Dessutom betonas nödvändigheten av att marknadsföra en eventuell församling. ”Den som inte själv är troende skulle aldrig komma på tanken att vända sig till en svensk församling” säger till exempel en av konsulatets anställda. Ett sätt att nå ut kunde enligt generalkonsuln, vara att besöka alla arbetsplatser som anställer unga svenskar för mer eller mindre temporära jobb.

Diakoni - Unga svenskar – Utomlands Sammanfattning och slutord

Barcelona är en trygg storstad

Den ögonblicksbild av den trygga staden Barcelona som redan de unga flickorna på Arlanda gav mig, förstärktes under min vecka i staden. Det är inte bara svenska ungdomar som vill få föräldrarnas tillåtelse att åka eller guideböckerna som framhåller detta utan även de personer jag träffade och talade med på plats. Eftersom detta var personer med ett engagemang och ansvar för de ungas väl och ve snarare än ett intresse att vårda en generell positiv bild av staden, bedömer jag deras erfarenheter av och uppfattningar om Barcelona som en trygg storstad som trovärdiga.

De unga svenskarnas problem är framför allt att de är just unga

De svenskar som drabbas av svårigheter i Barcelona är i första hand turister och mer eller mindre tillfälliga besökare i staden. Bland dessa är de unga turisterna den mest drabbade gruppen. När unga svenskar råkar i besvärigheter är det i allmänhet en effekt av att de själva utsatt sig för risker. Det är framför allt överkonsumtionen av alkohol som gör att de befinner sig på fel plats vid fel tid eller tillsammans med fel personer. Att bli rånad hör mer eller mindre till vardagen men sannolikheten att bli det ökar naturligtvis för den som är berusad. Det gör även sannolikheten att vakna upp med någon man knappast känner, utan minnen av vad som hänt under natten och om det som eventuellt hände skedde frivilligt eller inte.

En paradoxal bild av den snälla staden

Bilden av staden blir emellertid något paradoxal. Å ena sidan är Barcelona en drogliberal stad. Tillgängligheten till droger och billig alkohol sägs ta ”udden ur farligheten” vilket ökar sannolikheten att unga brukar droger eller överkonsumerar alkohol. Å den andra sidan är Barcelona en ”snäll” stad när överkonsumtionen väl har skett; det inträffar sällan allvarligare våldsbrott eller aggressiva överfall, det rör sig alltid människor ute på gatorna, och de ”bryr” sig om när något händer.

Barcelona är både borta och nästan hemma

När unga råkar ut för eller drabbas av svåra händelser finns det god hjälp att tillgå i det akuta skedet från såväl lokala aktörer inom polis, sjukvård, socialtjänst som via konsulatet. Behovet av att erbjuda dem fortsatt stöd på plats är litet. De allra flesta, oavsett om de är turister, studenter eller unga som bor temporärt i staden, åker omedelbart hem till Sverige efter att de råkat ut för något obehagligt eller svårt. Närheten hem innebär sannolikt att det inträffar händelser som varken kommer till konsulatets eller lokala myndigheters kännedom.

Ibland är Sverige långt borta?

Gissningsvis finns det även unga svenskar i Barcelona för vilka Sverige är långt borta och allt annat än hemma. Unga som flytt utomlands för att komma ifrån en ohållbar och svår situation. Unga som hamnat i en situation i Barcelona som av olika skäl hindrar dem från att åka hem. Missbruk, hemlöshet, prostitution? Att ingen nämner dem, betyder det att de inte finns eller att ingen ser dem?

Vad skulle Svenska kyrkan kunna erbjuda svenskarna i Barcelona?

En sammanfattning av de samtal jag fört under en vecka i Barcelona visar att det finns en hel del tankar om och förslag på vad en svensk utlandsförsamling skulle kunna erbjuda svenskar som bor permanent, mer eller mindre temporärt eller som är på tillfälligt besök i staden.

För det första skulle församlingen kunna vara en träffpunkt för svenskar i Barcelona

- Fritidsaktiviteter efter skolan i samarbete med skandinaviska klubben
- Hostel med bra och billigt boende
- Bibliotek
- Café med svenska tidningar; en lugn och trygg hemmaplats som inte är hemma, en plats dit man kan gå vara ensam i ett tryggt sammanhang och bara ta det lugnt, som en paus från allt
- Information om lediga jobb i Barcelona

För det andra skulle församlingen kunna fungera som en brygga mellan det svenska och det spanska

- Undervisning om svenska normer och värderingar, svenska traditioner, kristendomskunskap för svenska barn och ungdomar som har vuxit upp i Barcelona
- Information och kurser om spanska koder, normer och värderingar, om det spanska sjuk- och socialförsäkringssystemet, om gällande lagstiftning exempelvis för bruk av och handel med droger till nyanlända unga svenskar som ska studera eller arbeta i Barcelona under kortare eller längre period
- Tillhandahålla information om men också rekommendera svenskspråkiga stödpersoner, läkare, terapeuter och andra till dem som hamnar i svårigheter av olika slag

För det tredje skulle församlingen kunna erbjuda föräntningar

Det sägs finnas en viss efterfrågan på möjligheter för svenskar att gifta sig, döpa och konfirmera sina barn på plats i Barcelona. Behovet av gudstjänster sägs emellertid vara tillgodosett genom den julgudstjänst som redan firas.

För det fjärde skulle församlingen skulle kunna erbjuda diakonala insatser

- Stödsamtal bland annat vid allvarliga händelser som sjukdom och dödsfall, till unga svenskar som hamnar i svårigheter eller har ett behov av samtal om andra personliga frågor, till nyinflyttade barnfamiljer samt till svenska kvinnor som separerar från män med annan nationalitet
- Soppkök för hemlösa medelålders svenska män
- Stöd till de riktigt gamla svenskar som blir änkor eller änklingar och som lever isolerade eftersom de sällan klarar språket och saknar kontakter med Sverige

Den traditionella utlandsförsamlingen har ingen roll att spela i Barcelona

Mot bakgrund av de samtal jag har fört med svenskar i Barcelona drar jag emellertid slutsatsen att Barcelona inte är rätt plats för en traditionell utlandsförsamling;

- Det finns inte tillräckligt stort underlag för eller behov av de tjänster en svensk församling skulle kunna erbjuda svenskar som bor permanent, mer eller mindre temporärt i Barcelona eller som besöker staden som turister.
- Det har hittills funnits och finns ett mycket begränsat intresse för eller önskan om en gudstjänstfirande församling
- Det förefaller osannolikt att det bland de permanent boende i Barcelona skulle finnas tid och engagemang för en kyrka i staden. Situationen är redan i dag sådan att intresset för exempelvis Skandinaviska klubben är i avtagande. Gamla traditioner som luciafirande har fått ställas in.
- Även om det skulle finnas ett tillräckligt stort underlag för eller behov av de tjänster en skandinavisk församling skulle kunna erbjuda skandinaver som bor permanent, mer eller mindre temporärt i Barcelona eller som besöker staden som turister förefaller det osannolikt att ett sådant samarbete skulle komma till stånd. Tidigare samarbete och gemensamma aktiviteter inom Skandinaviska klubben är på avtagande och intresset för en gemensam församling framstår som svårt från övriga konsulat.

Svenska kyrkan i utlandet vill vara en kyrka för de svenskar som är bosatta eller bara tillfälligt vistas utomlands. Svenska kyrkans uppdrag i Barcelona skulle framför allt riktas till unga svenskar och vara diakonalt till sin karaktär. Det är uppenbart att ett sådant uppdrag inte kan utföras inom ramen för en traditionell utlandsförsamling. Det är också uppenbart att det inte finns underlag för ett sådant uppdrag om målgruppen är unga svenskar i en särskilt utsatt och svår livssituation. Däremot erbjuder Barcelona en bra möjlighet att utforska om och i sådana fall hur utlandskyrkan skulle kunna utveckla nya former för diakonalt arbete bland unga globaliserade, kyrkligt alienerade svenskar, utanför ett traditionellt församlingsarbete.

Med kyrkan på fickan. Ett diakonalt projekt i praktiken

Barcelona skulle erbjuda en spännande möjlighet för Svenska kyrkan att pröva ett tillvägagångssätt för att möta unga svenskar utomlands på ett nytt sätt, utanför de traditionella ramarna. Det finns ett relativt begränsat och överskådligt antal unga svenskar som vuxit upp, bor i eller besöker Barcelona. För kortare eller längre tid. För att sola, festa eller shoppa. För hitta ett nytt sätt att leva eller för att fly från sitt gamla liv. För att lära sig språk eller förbättra sitt cv. De flesta kan räknas in i någon av följande grupper av unga som

- vuxit upp inom och har sin tillhörighet i den välbeställda svenska kolonin och ingår i nätverk som Unga Swoer eller handelskammarens Iniciativa Joven
- flyttat permanent till Barcelona och som lever i en internationell extended family
- som bor och arbetar temporärt i staden i svenska eller skandinaviska ”subkulturer”
- studerar vid språkskolor och universitet
- turistar

Barcelona skulle kunna vara en intressant plats för ett tidsbegränsat projekt som kunde bidra till en djupare reflexion runt kyrkans eventuella roll och möjliga form i mötet med kyrkligt alienerade unga i utlandet. Ett sådant projekt skulle få diakonal karaktär för det första genom att skapa breda okonventionella kontaktytor gentemot de olika grupperna av unga svenskar, gentemot sammanhang där unga turistar, arbetar, studerar eller vistas på sin fritid (företag och språkskolor, universitet, etablerade nätverk, ”svenskstämplade” nattklubbar och barer mm) men också gentemot svenska och lokala aktörer som tillhandahåller olika former av stöd och insatser (konsulat, polis, socialjour, sjukhus mm). Ledord för projektets inledande skede skulle vara att se, lyssna, lära och reflektera. För det andra skulle projektet få diakonal karaktär genom att låta utbudet av stöd och eventuella aktiviteter ta form utifrån de ungas egna behov och önskemål, men också utifrån samarbete med såväl svenska som lokala aktörer (exempelvis jourverksamhet kopplad till konsulat, polis, akutmottagning eller ideella organisationer som kommer i kontakt med unga hemlösa och papperslösa.)

Ett sådant projekt skulle förslagsvis pågå minst sex månader, ha lågbudgetkaraktär och vid behov låna utrymmen och lokaler där unga känner sig hemma. Det kunde gärna genomföras av en diakon, helst någon som saknar tidigare erfarenheter av att bo utomlands och som genomlever de osäkerheter och svårigheter man ställs inför som nyinflyttad, som är genuint vetgirig, har social kompetens och förmåga att skapa bra kontakter. En intressant fråga som projektet skulle kunna besvara är vilka möjligheter till finansiering/sponsring som kunde finnas lokalt för en verksamhet som i hög grad byggde på samarbete med bland annat svenska aktörer och företag på plats. Projektet skulle generera erfarenheter av värde för etablerade utlandsförsamlingar som vill arbeta diakonalt med unga svenskar men också i planeringsarbetet för nya församlingar eller former för kyrkans närvaro i utlandet.

Slutord

Utlandskyrkans diakonala självförståelse - utgångspunkten för utveckling och nysatsningar²⁰

Jag tror på en förstärkt koppling mellan diakoni - unga svenskar - utlandet. Jag tror att det är en koppling som ställer grundläggande frågor om Svenska kyrkans roll på sin spets; frågor om kyrkans trovärdighet och relevans för svensken i allmänhet och för de unga, kyrkligt alienerade i synnerhet, de unga som med ökad självklarhet söker sina livsuttryck på en global arena. Men frågan om vilken roll utlandskyrkan ur ett diakonalt perspektiv kan eller bör spela exempelvis för unga svenskar i Barcelona är egentligen en fråga som bara kan besvaras mot bakgrund av hur utlandskyrkan ser på sin egen uppgift idag och hur man önskar att den ska utvecklas i morgon.

För att få en bra indikation på hur kyrkans diakonala arbete för unga i utlandet kan utvecklas framöver och vilka nysatsningar som är relevanta och angelägna, skulle man behöva ta avstamp i det arbete som bedrivs idag. Utlandskyrkans diakonala självförståelse kommer tydligen till uttryck hos dem som är bärare av den på plats, i tjänster världen över. Det är också på plats det visar sig om, och hur denna självförståelse omsätts i praktiken, i faktiska insatser, men också om det som i sådana fall utförs svarar upp mot behov och önskemål hos dem som är tänkta att vara föremål för kyrkans omsorg och erbjudande om stöd. Det har hittills inte genomförts någon övergripande och granskande studie av den verksamhet som svenska kyrkan bedriver i utlandet. Det skulle därför vara oerhört intressant och lärorikt att genomföra en

²⁰ ”Besparingsarbetet är klart nu. I framtiden blir det mer av utveckling och nysatsning för Svenska kyrkan i utlandet” Citat Anders Bergkvist, Kyrkans tidning den 18 augusti

sådan studie, men förslagsvis avgränsa den så att frågan om hur Svenska kyrkan tar sitt diakonala ansvar för unga svenskar i världen står i fokus. Inte minst skulle en sådan studie skapa en spännande utgångspunkt för jämförelser mellan det diakonala arbete svenska kyrkan bedriver bland unga i Sverige och i utlandet. Studien skulle på så vis få relevans för Svenska kyrkan på såväl nationell som internationell nivå.

Kontakter

Intervjuer och samtal har genomförts med följande personer i Barcelona

Sveriges Generalkonsulat i Barcelona

Generalkonsul Kristina Stenhammar Geli
Eva Geli, advokat, medlem i Unga Sveor, Iniciativa Joven,
Sofia Geli Stenhammar, kanslist
Sara Schönström konsulär assistent, medlem i Unga Sveor

Internationella Skolorna i Barcelona

Verksamhetsansvarig Lena Netzell
Marknadsansvarig Omar Ceron
Svenska studenter;
Liora
Karin
Hanna
Anna

Skandinaviska klubben (inkl Svenska skolan)

Dea Marie Mansten, ansvarig
Patrick Andersson, lärare
Anni Ellborg, lärare
Lena Hagman, tolk turistguide

Multipartner One Contact

Daniel Selling, vd
Kristoffer Palmberg, Rekryteringsansvarig
Paul Borghammar, Teamleader

Departement de Benestar Social Família, Direcció General de Joventut,

Antoni Reig i Casassas, Director General, Generalitat de Catalunya
Angel Piedrola Gomez, Agència Catalana de la Joventut
Sara Molins i Ferrer, Tècnica de Relacions Internacionals i Cooperació,

Direcció General de la Policia, Generalitat de Catalunya, Departement d'Interior, Secretaria de Seguretat Publica

Anna Choy Vilana, polis, koordinator Grupo Atencion a la victima
Eulali Pizarro Rodriguez, polis Grupo Atencion a la victima
Tolk, polis

Övriga

Biträdande direktor Eulàlia Bori, Arrels Fundació
Emma, delägare Anthony Llobeti English Hair Salon
Manuel, chef, Kabul Backpackers
Cecilia Hasegawa, Downtown Paraiso Hostel

Pastorerna Dan och Kathy Stump, International Church of Barcelona
Daniel, musiker
Joel, turist

Information om Barcelona har lämnats av följande personer;

Carlos Sarmiento Pallarés, Pressavdelningen Spanska turistbyrån
Monica Aleman, Spanska turistbyrån/Spanska ambassaden
Kristina Gärdebo Johansson, Eures handläggare Arbetsförmedlingen Uppsala
Lars Hillerström, CSN Utvärderings- och statistikheten Sundsvall
Claes Pellvik, Marketing Manager Ving Sweden
Annika Tingström, Svenska Handelskammaren
Maite Montagut, forskare, University of Barcelona,
Marika Gedin, översättare, deltidsboende i Barcelona sedan 30 år
Arne Larsson, Fotbollsprojektet Svenska kyrkan

Vid sidan av de personer och kontakter som nämns ovan, har jag försökt få ytterligare intervjuer till stånd och få tillgång till ytterligare information. Möjligheterna har emellertid begränsats av den tid jag har haft till förfogande.